

Anàlisi sociològica dels assistents al XIX Congrés Nacional d'ERC (Barcelona, 1993)

Jordi Argelaguet
Jesús Maestro
Moisés Amorós

Universitat Autònoma de Barcelona. 08193 Bellaterra (Barcelona). Spain

---

Resum

Aquest breu article mostra la composició sociològica dels militants d'ERC que van assistir al XIX Congrés Nacional que va tenir lloc a Barcelona el 1993. Es constata com aquest històric partit de Catalunya ha estat, a la pràctica, refundat. D'una banda, ha canviat part de la seva ideologia, ha assumit la tradició de l'independentisme i ha recuperat la posició esquerrana de 1931. De l'altra, es tracta d'un partit nou en la mesura que la majoria dels seus militants —i el seu nucli dirigent— ha entrat en els darrers anys i molts d'ells procedents d'altres organitzacions polítiques.

Paraules clau: partits polítics, militants, ERC, Catalunya.

Abstract. *A sociological analysis of the participant at the 19th Nacional Congress of ERC (Barcelona, 1993)*

In this brief article it is analyzed the sociological dimensions of the militants of ERC that took part in the XIX Congrés Nacional, which was held in Barcelona in 1993. It shows how this historical Catalan party has been, *de facto*, refunded. On the one hand, it has partially changed its ideology: it has assumed the independentist tradition, and it has recovered the leftist tradition of 1931. On the other hand, it is a new party as long as the majority of its militants and leading elites came into ERC very recently, the majority of whom came from other political organisations.

Key words: political parties, militants, ERC, Catalonia.

Sumari

1. Presentació
2. Història recent d'ERC
3. El XIX Congrés Nacional d'ERC
4. Anàlisi de l'enquesta
5. Conclusions

1. Presentació

Aquesta nota de recerca té la finalitat de presentar algunes dades sociològiques dels assistents al XIX Congrés Nacional d'ERC, fruit d'una enquesta realitzada durant la celebració d'aquest Congrés.

Si bé per a altres partits catalans ja es disposa d'una certa informació sobre la composició sociològica dels seus militants, en el cas d'ERC això encara no és així. Les dades d'aquesta enquesta pretén omplir aquest buit tot fomentant eventuais estudis sobre els partits polítics catalans actuals.

2. Història recent d'ERC

El desembre de 1989, després d'un congrés nacional molt tens¹, Àngel Colom és elegit secretari general d'ERC. Significa la victòria del sector independentista, el qual, a partir de l'entrada el 1987 d'un nucli d'exmilitants de la Crida i altres organitzacions independentistes; s'havia anat configurant per tal d'articular una nova proposta política i treure ERC de la situació que l'abocava a una desaparició quasi segura². Immediatament, pateix una escissió del sector més moderat (liderat per J. Hortalà), però que és contrarestada per un cop d'efecte d'ERC, quan fa que el Parlament de Catalunya aprovi una moció en la qual es recull que Catalunya no renuncia a exercir el dret a l'autodeterminació. D'ençà d'aleshores, diversos sectors independentistes van entrant en el partit³. Simultàniament, la nova estratègia d'ERC va prenent cos, ja que el partit es va implantant al conjunt dels Països Catalans: Mallorca, País Valencià, Catalunya del Nord (a l'Estat francès). El març de 1992 se celebren les eleccions al Parlament i ERC presenta ja un missatge clarament independentista. Gràcies al fet d'aconseguir centrar la campanya electoral a l'entorn de la seva proposta política, ERC se situa com a tercera força política, amb 11 diputats i més de 200.000 vots⁴. L'expansió d'ERC continua amb força: a final d'any, tenia ja uns 6.000 militants en el conjunt del territori nacional. El mateix any, al març, ERC es presenta per primer cop a unes eleccions legislatives a l'Estat francès. És la primera vegada que un partit català amb seu a Barcelona participa activament als territoris catalans a l'Estat francès. Els resultats no són bons, però

1. El XVI Congrés Nacional, celebrat a Lleida.
2. Entre els factors que explicarien aquesta situació, cal esmentar el fet que ERC va donar suport a CiU a la primera legislatura del Parlament de Catalunya, juntament amb la UCD; i, sobretot, el fet de formar part del Govern Pujol entre 1984 i 1987, quan CiU ja tenia la majoria absoluta al Parlament i ERC havia patit una davallada electoral important. Aquesta opció li enterbolí el missatge polític: un partit nominalment d'esquerres i nacionalista que donava suport a una opció de centre-dreta i tèbiament nacionalista.
3. Entre els quals es destaca l'ingrés, el 1991, d'una part important de Catalunya Lliure, braç polític d'una de les branques de l'organització Terra Lliure, autodissolta el juliol de 1991, quan, després de reflexionar sobre la unificació alemanya i la independència de les nacions bàltiques, arriba al convenciment que la via democràtica i no violenta és possible per aconseguir la independència de Catalunya.
4. ERC treu el 8% dels vots emesos. El Parlament de Catalunya té 135 diputats.

treu poc més de l'1,5% dels vots. El 1993 ERC recupera la seva presència a Madrid, aconseguint un diputat per Barcelona. Com a novetat, ERC presenta també candidats a les Illes Balears.

A partir d'aquests fets, pot ser interessant analitzar quines característiques sociològiques tenen els militants més actius d'aquesta històrica formació política, recentment renovada (quant a missatge polític, electorat i militància).

3. El XIX Congrés Nacional d'ERC

El XIX Congrés Nacional d'ERC es va celebrar a Barcelona els dies 18 i 19 de desembre de 1993, amb el lema «L'esquerra». Amb l'arribada d'Àngel Colom a la secretaria general, ERC ha adoptat obertament com a objectiu polític la independència de Catalunya. Tot i que l'ha anat reiterant durant les campanyes electorals de 1992 i 1993⁵, no és fins el 1993 quan s'aborda la reactualització de la Declaració de Principis fundacional de 1931 i s'aprova oficialment el canvi d'estratègia. Així, la importància del XIX Congrés rau en el fet que va servir per aprovar la nova Declaració Ideològica que ha d'emmarcar la lluita política en els propers anys. A més, significa el final d'una etapa de relleu de ERC, després d'una certa recuperació electoral el 1992 i el 1993, i després de l'aprovació de la nova estructura organitzativa.

Al Congrés Nacional anterior (Vic, 1992), ERC havia aprovat uns nous estatuts que preveuen la implantació orgànica d'ERC al conjunt del territori català, l'establiment d'una nova estructura interna en quatre nivells (local, comarcal, regional i nacional), i el reforçament de la base democràtica del partit a través de l'eliminació dels vots delegats en els congressos de qualsevol nivell territorial del partit.

Així, els assistents al XIX Congrés, el primer convocat amb els nous estatuts vigents, només es representen a ells mateixos, ja que no estan permesos els vots delegats, si bé és obert al conjunt de tots els militants, com era ja tradició dins d'ERC. En aquest sentit, els que responen l'enquesta que aquí s'analitza⁶ són una part significativa dels militants més actius, i, per extensió, no és arriscat pensar que es tracta del nucli impulsor d'aquesta nova fase d'ERC.

4. Anàlisi de l'enquesta

4.1. Introducció

El nombre d'enquestes contestades és de 669. Com que no disposem del nombre total d'assistents al Congrés, per tal de saber el nivell de resposta ens referirem als resultats de les votacions. La dada més indicativa que es pot fer servir

5. Amb els lemes centrals «Cap a la Independència» i «Pels catalans, per Catalunya», respectivament.
6. L'enquesta anònima era un qüestionari de vuit fulls que constava de 38 preguntes (la majoria tancades) i que era lliurat als assistents juntament amb la documentació del Congrés. Un cop emplenada l'enquesta, els responents la tornaven a l'organització del Congrés.

Taula 1. Distribució dels assistents per grups d'edat (669 enquestes).

Grups d'edat	%
18-24	13,9
25-34	34,8
35-50	33,3
51-64	8,5
+65	6,0
No contesta	3,4
Total	100,0

és el nombre de vots a la votació on va participar més gent: l'elecció del secretari general. Segons els escrutinis, hi va haver 678 vots a favor d'Àngel Colom, 88 a favor de Jaume Rodri, 62 en blanc i 3 vots nuls. Per tant, un total de 831 vots. Tot i que pot haver-hi gent que va participar en altres votacions del Congrés (i va respondre l'enquesta) però no votà en aquesta votació de referència, la xifra de 669 enquestes significa el 80,5% de resposta, un percentatge força elevat i que ens permet aproximar-nos prou bé al coneixement del nucli militant d'ERC.

L'anàlisi ha estat dividida en dos apartats: les característiques socials (amb dades sobre el sexe, edat, estudis acabats, situació laboral, activitat, municipi de residència, sentiment religiós, associacionisme, lectura de premsa, pràctica lingüística, lloc de naixement) i la pràctica política (any d'entrada a ERC, militància prèvia, assistència a congressos previs, càrrecs de responsabilitat dins d'ERC, percepció dels altres partits del Parlament de Catalunya i autoubicació en els dos eixos de competència (nacional i social).

4.2. *Les característiques socials*

La immensa majoria dels assistents⁷ al XIX Congrés Nacional d'ERC eren homes. Per sexes, l'enquesta dona els percentatges següents: homes el 82% (549 persones) i dones el 18% (120 persones).

La mitjana d'edat és de 37,3 anys per al total de les persones que van respondre. Cal destacar que la de les que diuen tenir algun càrrec de responsabilitat dins d'ERC és una mica més baixa: 34,5 anys.

La distribució dels assistents per grups d'edat es mostra a la taula 1. S'hi pot veure com ERC és un partit amb militància força jove, el grup més nombrós és el segon, amb el 34,8%. Cal assenyalar que prop de la meitat dels assistents tenen menys de 34 anys.

Quant al nivell d'instrucció, la taula 2 ens mostra el repartiment dels assistents segons els estudis acabats. El grup predominant és, amb diferència, el

7. Quan ens referim als «assistents» ens basem en les dades de l'enquesta, amb el benentès que hi ha un 20% dels assistents que no va respondre l'enquesta.

d'universitaris (amb el 35,1%), seguit dels que tenen el batxillerat superior (molts dels quals són estudiants universitaris). Si al grup més nombrós hi afegim el 10,2% que són tècnics de grau mitjà, ens dona que prop de la meitat dels assistents han passat per una facultat o escola tècnica.

Quant a la situació laboral dels assistents (taula 3), cal remarcar que un 74,9% diu que treballa, un 9,1% que estudia (la majoria estudis superiors), i un 6,4% són jubilats. El percentatge d'aturats és molt baix: només un 5,1%.

Sobre els 501 assistents que han contestat que treballen, s'ha fet la taula 4, on hi ha reflectides les ocupacions principals. El primer que cal ressaltar és que no hi ha un clar predomini de cap grup, si bé la majoria s'ubica en categories pròpies de les classes mitjanes del país. Així, un 15,8% són administratius, un 15,0% treballadors assalariats, un 12,4% són professors o mestres. Un grup que cal destacar és el dels funcionaris (10,8%).

La quantitat d'habitants del municipi és també una dada significativa. El grup predominant és els que viuen en ciutats de més de 50.000 habitants, és a dir, sobretot a Barcelona. Com a dada que cal retenir és que un 21,1% viuen en municipis d'entre 5.000 i 20.000 habitants.

La pràctica religiosa es mostra a la taula 6. Segons s'ha analitzat a bastament, és una variable bastant important en el moment de determinar el vot dels individus. ERC és un partit on una part significativa dels seus votants

Taula 2. Nivell d'estudis acabats (669 enquestes).

Nivell d'estudis	%
Primaris	8,8
Batxillerat elemental	9,4
Formació professional	8,8
Batxillerat superior	18,2
Tècnic s/títol	9,1
Tècnic de grau mitjà	10,2
Universitat	35,1
No contesta	0,3
Total	100,0

Taula 3. Situació laboral dels assistents (669 enquestes).

Situació laboral	%
Treballa	74,9
Jubilat/da	6,4
Aturat/da	5,1
Busca 1a primera feina	0,6
Estudia	9,1
Feina de casa	1,2
Altra	1,5
No contesta	1,2
Total	100,0

(molt per damunt de la mitjana de Catalunya) es considera «indiferent» o «ateu». Aquesta categoria encara és més evident en el cas dels assistents al Congrés. Així, un 49% es declara indiferent i només un 8,5% es considera catòlic practicant.

A l'enquesta hi havia un seguit de preguntes sobre la pertanyença a diferents tipus d'associacions. La intenció era tenir elements per veure el grau d'associacionisme dels militants d'ERC i la seva connexió amb organitzacions de la societat civil. A la taula 7 es recullen les respostes. Com que hom podia contestar més d'una associació, els percentatges no sumen cent. A tall d'exemple

Taula 4. Tipus d'ocupació en % sobre els que treballen (501 enquestes).

Ocupació	%
Administratiu/va	15,8
Obrer/a-treballador/a	15,0
Professor/a-mestre/a	12,4
Professió liberal	11,2
Funcionari/a	10,8
Venedor/a-representant	6,6
Empresari/a-propietari/a	5,6
Botiguer/a-comerçant	3,6
Enginyer/a	3,4
Càrrec dins ERC	2,2
Pagès/a	1,4
Càrrec públic	1,4
Altres	10,2
No contesta	0,6
Total	100,0

Taula 5. Habitants del municipi de residència (669 enquestes).

Habitants	%
-5.000	14,6
5.001-20.000	21,1
20.001-50.000	12,3
+50.000	51,4
No contesta	0,6
Total	100,0

Taula 6. Pràctica religiosa (669 enquestes).

Pràctica religiosa	%
Catòlic practicant	8,5
Catòlic no practicant	32,6
Altra religió	2,4
No creient	49,0
Altres respostes	2,3
No sap/no contesta	5,1

significatiu, un 43,3% dels assistents és membre d'una associació cultural, un 30,9% d'una d'esportiva. En canvi, el nivell d'afiliació a un sindicat ja es troba una mica més per sota, un 21,1%. Si es té en compte que un 40% dels que treballen ho fan en categories on el sindicalisme és present (administratius, professors i mestres, treballadors), es dedueix que el nivell de militància és inferior al que es podria esperar.

L'enquesta també es referia als hàbits de lectura de premsa i revistes, per veure quins són els mitjans de comunicació escrits que ajuden a conformar l'opinió dels militants d'ERC. Un 96,1% es declaren lectors de diaris. A la taula 8 es recullen els percentatges (sobre els 643 lectors de diaris) dels diaris més llegits (els percentatges no sumen 100 perquè hi ha respostes múltiples).

Taula 7. Grau d'associacionisme.

Associacionisme	%
Associació cultural	43,3
Associació esportiva	30,9
Sindicat	21,1
Col·legi professional	16,6
Associació de veïns	15,2
Associació ecologista	12,4
Cooperativa	4,9
Organització empresarial	4,0
Associació religiosa	2,4
Organització feminista	1,6
Altres	13,5

Taula 8. Hàbits de lectura de diaris.

Diaris més llegits	%
<i>Avui</i>	55,1
<i>Nou Diari</i>	44,0
<i>La Vanguardia</i>	34,7
<i>El Periódico</i>	22,4
<i>El País</i>	14,9
<i>El Punt</i>	10,9
Esportius	4,0
<i>Regió 7</i>	3,7
Altres PV/Illes	3,4
<i>Nou 9</i>	3,3
<i>Diari de Girona</i>	3,3
<i>Segre</i>	2,6
<i>Diari de Tarragona</i>	2,3
<i>La Mañana</i>	2,0
Diversos locals	5,8
Altres	6,8

Així, cal destacar que més de la meitat llegeix l'*Avui* i el 44% el *Nou Diari* (en les seves diverses edicions). Els diaris en espanyol editats a Barcelona tenen menor acceptació: *La Vanguardia* (34,7%), *El Periódico* (22,4%) i *El País* (14,9%).

Quant a les revistes, el percentatge de lectors baixa lleugerament, fins al 71,4% (478 persones). A la taula 9 es mostren les revistes més llegides, entre les quals destaca, sobretot, *El Temps* amb el 67,4% dels lectors de revistes. Les altres categories estan molt per sota i es reparteixen bastant igualment, la qual cosa reflecteix la immensa diversitat d'interessos que hi ha entre els militants d'ERC.

La taula 10 mostra la pràctica lingüística en tres dels àmbits fonamentals on es desenvolupa la vida de l'individu: a la família, a la feina i amb les amistats. Per àmbits, a casa, el català és la llengua més parlada (el 95,8%). Aquest percentatge baixa 10 punts quan es fa referència a la llengua a la feina, on augmenta l'ús de l'espanyol o d'altres llengües. El 6% que no contesta correspon, bàsicament, a la gent que està jubilada o que no treballa. Quant a la llengua usada amb els amics, el percentatge dels que opta pel català és del 91,5%, i un 3,7% fa servir el català i l'espanyol. Tot plegat ens indica que els militants d'ERC són bàsicament catalanòfons, però que part d'ells es veuen empesos a fer servir l'espanyol a la feina.

Finalment, per tal de caracteritzar sociològicament els militants d'ERC, és útil referir-se al lloc de naixement seu i dels seus pares, segons si són nascuts a Catalunya (o els Països Catalans) o a fora. De la combinació d'aquests elements surten un seguit de categories, que es troben reproduïdes a la taula 11.

Taula 9. Revistes més llegides (478 enquestes).

Revistes	%
<i>El Temps</i>	67,4
Política catalana	5,6
Ciència i tècnica	5,2
Ecologistes	4,6
Política espanyola	2,9
Esportives	2,9
Cor	0,4
Altres	42,9

Taula 10. Pràctica lingüística (en %).

	Casa	Feina	Amics
Català	95,8	85,8	91,5
Espanyol	2,1	1,9	0,7
Totes dues	1,0	4,8	3,7
Una altra	0,3	1,3	1,5
Aranès	0,1	0,1	0,1
No contesta	0,6	6,0	2,4

El 79,5% dels assistents són nascuts a Catalunya de pares (tots dos) nascuts també a Catalunya. Deixant de banda el 4,3 de no resposta, un 16,2% dels assistents tenen alguna arrel immediata en la immigració, ja sigui perquè el seu pare o la seva mare o han nascut fora de Catalunya. Amb tot, els nascuts fora de Catalunya, de pares també nascuts fora de Catalunya, és una minoria claríssima, pràcticament anecdòtica. Tanmateix, però, el 93,9 dels assistents ha nascut a Catalunya.

Com a conclusions d'aquesta descripció de les dades sociològiques dels assistents al XIX Congrés Nacional d'ERC, podem assenyalar que el nucli militant d'ERC està integrat per homes, joves, que treballen en diverses professions, sobretot en les pròpies de les classes mitjanes de Catalunya. Viuen o bé a grans ciutats o a les ciutats petites, i són menys els que viuen en ciutats intermèdies. Quant a creences religioses, es consideren majoritàriament indiferents. També són membres d'altres associacions, sobretot culturals o esportives. Els diaris més llegits són els dos escrits en català, així com la revista *El Temps*, tot i que hi ha lectors de pràcticament tot tipus de publicacions. Finalment, es constata que són majoritàriament catalanòfons i la immensa majoria són nascuts a Catalunya, tenint en compte que una petita minoria té algun dels seus progenitors o tots dos nascuts fora de Catalunya.

A l'apartat següent farem una descripció de les variables que caracteritzen la pràctica política d'aquest nucli de militants.

4.3. La pràctica política

La pràctica política ha estat descrita a través de diversos indicadors: l'any d'entrada en el partit, la militància prèvia, l'assistència a uns altres congressos d'ERC, els càrrecs de responsabilitats dins del partit i, finalment, la ubicació dels partits del Parlament de Catalunya al llarg dels dos eixos de competència bàsics (l'eix social i l'eix nacional) i la distribució dels assistents també al llarg d'aquests dos eixos.

Taula 11. Per lloc de naixement (669 enquestes).

Nascut a Catalunya (Països Catalans)		%
De pares nascuts a Catalunya		79,5
De pare nascut a Catalunya		4,6
De mare nascuda a Catalunya		7,3
De pares nascuts fora de Catalunya		2,5
Nascut fora de Catalunya		%
De pares nascuts fora de Catalunya		0,7
De pares nascuts a Catalunya		0,7
Diversos		0,1
No contesta		4,3
Total		100,0

Quant a l'any entrada en el partit, segons es veu a la taula 12 i a partir de les sis categories que hem fet⁸, es veu clarament com ERC és un partit totalment rejuenit, ja que més de dos terços dels assistents al Congrés Nacional han entrat al partit des de l'any 1989. Si a aquests hi sumem el 14,5% que van entrar a partir de la Crida Nacional de 1987, tenim que un 81,3% dels assistents són nous: només fa escassament 6 anys que són militants.

A partir d'aquestes xifres, trobar la militància prèvia dels assistents esdevé interessant, ja que ajuda a comprendre el procés de renovació del missatge i el creixement del partit. Així, un 32,4% dels assistents (217 persones) reconeix que han militat prèviament en una altra organització política. A la taula 13 hi ha ordenades les organitzacions de procedència d'aquests 217 militants. Com que és possible que un mateix assistent hagi passat per diverses militàncies, els percentatges (referits a aquest 32,4%) no sumen cent.

Prop de la meitat prové d'organitzacions independentistes diverses (el BEAN, NE, etc.). Un 16,6% prové de l'MDT i un 12,9% ha estat també militant de Catalunya Lliure. Cal destacar que un 10,1% va ser també militant del PSC (en el conjunt dels assistents, això significa només un 3%). En canvi, els provinents de CiU no són gaire nombrosos: només un 7,8%, per sota dels exmilitants de la Crida o organitzacions d'extrema esquerra.

Per tant, sembla que aquesta «nova» ERC és un reagrupament dels sectors independentistes diversos que finalment han trobat una «casa comuna». ERC estaria fent de «pal de paller» de l'independentisme. Aquest procés, però, ha servit de catalitzador per impulsar l'apropament de gent que no havia militat mai.

Pel que fa a la pràctica política, també és útil tenir en compte l'assistència a uns altres congressos d'ERC. Així, ho ha fet un 59% dels assistents (395 militants). A la taula 14 es mostra els assistents al XIX Congrés que ja van anar a alguns congressos anteriors.

Un 51,3% dels assistents diu tenir un càrrec de responsabilitat dins del partit, en almenys un dels quatre nivells organitzatius d'ERC: el local, el comarcal, el regional i el nacional. Val a dir, doncs, que aquest càrrec pot ser molt divers: des del secretari d'una secció local fins a conseller nacional.

A la taula 15 presentem els quatre nivells d'organització d'ERC, creuats pels grups d'anys d'entrada en el partit, per tal de veure com s'hi han integrat els nous militants.

Primerament, convé dir que a la darrera fila de la taula 15 hi ha la distribució total dels que tenen càrrec en cadascun dels nivells. Per tant, és lògic que sobre els 343 assistents que tenen càrrec, la majoria (el 73,8%) sigui al nivell local. Els

8. Cada categoria pretén agrupar els períodes històrics bàsics de l'evolució d'ERC. Així, el primer grup (1931-1939) són els militants històrics; el segon (1940-1974), els militants dels anys de la resistència; el tercer (1975-1977), els de la reorganització del partit; el quart (1978-1986), els dels primers anys de funcionament en democràcia; el cinquè (1987-1988), els que hi van entrar havent estat publicada la Crida Nacional a ERC; i el sisè (1989-1993), els que hi han entrat atrets pel missatge independentista després del Congrés de Lleida.

Taula 12. Ingress en el partit (669 enquestes).

Període	%
1931-1939	1,5
1940-1974	0,7
1975-1977	3,3
1978-1986	10,0
1987-1988	14,5
1989-1993	66,8
No contesta	3,1
Total	100,0

Taula 13. Tipus de militància anterior a l'ingrés a ERC (217 enquestes).

Organització	%
Independentistes diversos	42,9
MDT	16,6
Catalunya Lliure	12,9
PSC	10,1
Crida	9,2
Ext. esquerra	8,8
CiU	7,8
IC/PSUC	6,5
Partits PV/Illes	1,4
Altres	7,8

Taula 14. Assistència a uns altres congressos d'ERC (395 enquestes).

Data del congrés	%
Abans de 1979	8,9
1979-1988	15,9
1989 (Lleida)	37,0
1991 (Barcelona)	65,3
1992 (Vic)	60,5

Taula 15. Any d'entrada en el partit i càrrec de responsabilitat.

	Local	Comarcal	Regional	Nacional
1931-1939	0,4	0,0	0,0	2,6
1940-1974	0,4	0,9	0,0	1,3
1975-1977	2,8	1,9	0,0	0,0
1978-1986	10,1	15,9	13,2	12,8
1987-1988	14,2	15,0	26,3	26,9
1989-1993	72,1	66,4	60,5	56,4
Totals	100,0	100,0	100,0	100,0
	(n = 247)	(n = 107)	(n = 38)	(n = 78)
Missing	6	3	1	1
Totals	253	110	39	79
(% s/càrrecs)	(73,8)	(32,1)	(11,4)	(23,0)

percentatges d'aquesta fila no sumen 100 perquè hi ha assistents que tenen càrrecs a diferents nivells, ja que el fet de tenir-ne en un nivell també pot implicar-lo tenir-ne en un altre⁹.

També és interessant ressaltar de la taula 15 el fet que els nousvinguts ocupen majoritàriament els càrrecs de responsabilitat. Per exemple, el 72,1% dels que tenen càrrec a nivell local van entrar a ERC a partir de 1989. Això és un efecte de l'expansió territorial d'ERC soferta els darrers anys (creació de noves seccions locals, sobretot). En canvi, a nivell nacional, el percentatge de nousvinguts és el menor dels quatre nivells (tot i que també són majoria), sens dubte perquè al Consell Nacional hi ha els militants amb més carisma i més anys de militància. Cal assenyalar que a nivell regional (fortament impulsat a partir dels estatuts de 1992) dominen clarament els militants més novells, de manera que no hi ha cap militant anterior a 1977, i només un escàs 14% ho era abans de 1987.

Tot i que cal tenir present que l'ús d'aquestes escales presenta alguns problemes metodològics, les mitjanes de les ubicacions dels partits del Parlament de Catalunya en els dos eixos de competència ens serveixen per il·lustrar com els assistents al Congrés Nacional d'ERC veuen el panorama polític. A la taula 16 s'aprecia com els assistents tendeixen a allunyar ERC dels altres partits, com si la puntuació servís també per expressar les simpaties envers les altres forces polítiques. Amb tot, les grans línies generals segueixen l'esquema ja conegut per altres enquestes. En termes generals, i quant a l'eix social¹⁰, és destacable que els militants d'ERC situen el PSC molt més a la dreta del que és habitual trobar en altres enquestes d'opinió. Quant a l'eix nacional¹¹, les mitjanes dels militants d'ERC també segueixen les pautes habituals, si bé amb puntuacions una mica més extremes.

Després d'haver vist la ubicació mitjana dels partits del Parlament de Catalunya que fan els militants d'ERC, és interessant analitzar l'autoubicació que fan ells mateixos en aquests dos eixos.

A la taula 17 hi ha les puntuacions de cada eix i el percentatge d'assistents que se situa en cada punt. A la darrera fila hi ha la mitjana de tots.

Pel que fa a l'eix social, veiem que la mitjana dels assistents és a 2,5 punts, una mica més a l'esquerra que no pas situen ERC (a 2,91 punts). Així, els militants d'ERC es consideren molt més d'esqueres que el mateix partit. El grup més nombrós (un 28,3%) s'ubica a l'1, i el segon, un 26,5%, al 3. A les posicions més esquerranes (1-2-3) hi ha ubicats el 78,1% dels militants. Cal destacar que hi ha un 5,2% dels assistents que rebutja (o no sap) ubicar-se en aquest eix.

Pel que fa a l'eix nacional, la distribució és molt més clara, ja que un 94,4% s'ubica a les tres categories més altes de nacionalisme català (8-9-10), i hi ha

9. Vegi's els nous estatuts d'ERC, aprovats a Vic el 1992. Per exemple, els presidents comarcals són també membres del Comitè Politic Regional; i els presidents regionals són membres del Comitè Executiu d'ERC.

10. És la coneguda escala esquerra-dreta, on 1 és el màxim d'esquerra i 10 el màxim de dreta.

11. On 1 és igual a mínim nacionalisme català, i 10 és igual a màxim nacionalisme català.

categories on no hi ha ningú. Cal destacar que més de dos terços es col·loca a la màxima puntuació. Aquesta distribució fa que la mitjana dels assistents sigui molt alta (el 9,5). A diferència de l'eix social, la mitjana dels militants coincideix amb la mitjana de la ubicació d'ERC. Una segona diferència és que el percentatge dels que no responen baixa a la meitat, ara només és el 2,1% dels assistents.

Veient aquesta taula, hom pot considerar que els militants d'ERC es consideren més esquerrans que el mateix partit i, per tant, hi hauria un decalatge que s'hauria de rectificar si es vol que la mitjana de la ubicació dels militants sigui coincident amb la mitjana d'ubicació del partit, com passa a l'eix nacional. El fet que a l'eix social hi hagi part dels assistents que no contesti és un altre símptoma que el missatge polític d'ERC en aquest eix s'ha d'acabar de perfilar, la qual cosa pot implicar futurs problemes, perquè no hi ha tanta unanimitat com en la qüestió nacional.

A manera de conclusions d'aquest apartat sobre les dades de la pràctica política, es pot assenyalar que ERC és un partit històric amb nous militants, els quals han entrat a partir de l'anunci d'un gir ideològic cap a l'independentisme i cap a l'esquerra i, bàsicament, a partir de l'arribada d'un nou equip dirigent compromès amb aquesta estratègia. ERC s'està configurant com a «pal de paller» de l'independentisme, per la via d'atraure antics militants de diver-

Taula 16. Mitjanes de les ubicacions dels partits del Parlament de Catalunya.

	Eix social	Eix nacional
PSC	6,38	3,00
CiU	8,16	5,80
PP	9,60	1,22
IC	2,87	4,90
ERC	2,91	9,54

Taula 17. Distribució dels militants d'ERC (en %).

	Eix social	Eix nacional
1	28,3	0,3
2	23,3	–
3	26,5	–
4	10,6	0,1
5	3,0	0,3
6	1,3	1,0
7	0,3	1,6
8	0,9	8,5
9	0,4	17,9
10	0,1	68,0
No contesta	5,2	2,1
Mitjana	2,5	9,5

sos col·lectius nacionalistes i d'esquerreres, més que no pas atraure militants de CiU radicalitzats.

5. Conclusions

A través d'aquest breu article sobre la composició sociològica dels militants d'ERC, es pot constatar que aquest partit de Catalunya ha estat, a la pràctica, refundat. D'una banda, ha canviat part de la seva ideologia, ha assumit la tradició de l'independentisme i ha recuperat la posició esquerrana de 1931. D'altra banda, es tracta d'un partit nou en la mesura que la majoria dels seus militants —i el seu nucli dirigent— hi ha entrat en els darrers anys i que n'hi ha molts que procedeixen d'altres organitzacions polítiques.